

דף הכנה למורים – "נחוגה" / אנסמבל מרכז היוצרים שלומי

הכנה לעולם התיאטרון הפוסט-דרמטי ולמפגש עם יצירה ייחודית של מרכז היוצרים שלומי – "נחוגה". המופע מתרחש במעגל אינסופי, שבו החוזר והחזרתי אינם נתפסים כחזרה אלא כטקס – פולחן עגול המזמין את המשתתפים והצופים לחוות את ה"כאן ועכשיו" כמרחב של שלווה וחיות. בין אם ברגליים הצועדות ובין אם בעיניים המתבוננות – נוצרת חוויה שמשחררת מהצורך בעלילה, גירויים חיצוניים או פרשנות אינטלקטואלית.

כמו בשירה שמאנית, במדיטציה בודהיסטית או בטקסים טואאיסטיים – "נחוגה" מציע מרחב פולחני-תיאטרוני שבו החוזר והמעגלי הופכים לכלי של חיבור, ריפוי והרמוניה.

על הסגנון – תיאטרון פוסט-דרמטי

בהשראת התאורטיקן הנס-טיס להמן, תיאטרון פוסט-דרמטי מאופיין בכך שהטקסט הדרמטי חדל להיות מרכז העלילה. במקומו, המופע מתמקד ביצירת חוויה בימתית חושית ורב-שכבתית.

מאפיינים מרכזיים:

- פירוק עלילה ליניארית – במקום סיפור עם התחלה, אמצע וסוף, נוצרת חוויה מעגלית ומתמשכת.
- מרכזיות החוויה החושית – תנועה, חזרתיות, צליל, תאורה ותלבושת מייצרים את עיקר המשמעות.
- טשטוש היררכיות – שחקנים, חלל, צופים ותנועה שווים בחשיבותם.
- דגש על "נוכחות" – חוויה משותפת של הרגע, במקום פרשנות או מסר חד-משמעי.

האלמנטים הפוסט-מודרניים במופע-

ב"נחוגה" מופיעים בבירור מאפיינים פוסט-דרמטיים ופוסט-מודרניים:

- טקס פולחני מעגלי – השחקנים והצופים שותפים לחוויה מתמשכת של חזרה אינסופית.
- היעדר נרטיב מסורתי – אין "סיפור" אלא חוויה חזרתית היוצרת תחושת שחרור מהצורך במשמעות אינטלקטואלית.
- חיבור למסורות ריטואליות – שאילה מעולמות שמאניים, מדיטיביים וטקסיים.
- חוויה רב-שכבתית – כפי שתיאר אחד הצופים: "כמו בקוואנטים – יש בו זמנית יותר מרובד אחד".
- אומנות תרפויטית – המופע מוצע כ"תרופה" לחברה, המכוונת להרמוניה ושלווה.

הצעה לשיחה בכיתה

1. מהו תיאטרון בעיניכם? – האם תיאטרון חייב לספר סיפור, או שהוא יכול להתקיים כחוויה טקסט/חושית בלבד?

2. כיצד חוזר ונשנה (תנועה מעגלית, צליל רפטיבי) יוצר תחושת שחרור או עומס?

3. איפה בחיי היומיום אנחנו פוגשים מעגלים רפטיביים? – בטבע, במסורת, בחברה. מה הם מייצרים?

4. תפקיד האמנות – האם תיאטרון יכול לשמש ככלי תרפויטי וחברתי, ולא רק אמנותי?

פעילות קצרה להמחשה

צרו עם התלמידים מעגל הליכה בחלל.

התחילו בקצב אחיד ואיטי, כשהעיניים פוגשות זו את זו.

הוסיפו שכבות: קול רפטיבי, מחיאת כף, שינוי תאורה.

אחרי מספר דקות עצרו ושוחחו: מה הרגשנו? האם החזרתיות שחררה או הגבילה?

למורים

הזמינו את התלמידים להגיע בראש פתוח, בלי לצפות לעלילה מסורתית.

עודדו אותם להתרכז בתחושה ולא בפרשנות.

שימו לב שהחוויה עלולה להיות מאתגרת לצופים לא מיומנים – אפשר להקדים הסבר על טקסים, מדיטציה ותיאטרון פוסט-דרמטי.